

אנשי ישראל

השיעור השבועי

מפי מורינו הרה"צ

רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

פרשת
ויחי
תשפ"ה

גליון
תפ"ט

ניתן לשמוע את השיעור כקו החדש:

בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

זה 'חיים'? וכי אם אדם נושם נשימות - זה כבר נקרא 'חיים'? אכן, חכמינו הקדושים אומרים: **'על כל נשימה ונשימה תהלל יי'ה'**; צריכים להודות להקב"ה על כל נשימה ונשימה, אבל זה לא מספיק כדי שאדם ייקרא 'חי', כי הגדר של 'חיים אמיתיים' לא תלוי דווקא בנשימות האדם, וכמו שהגמרא אומרת (ברכות יח), שהצדיקים אף במיתתם נקראים 'חיים', ומאידך - הרשעים, אפילו בחייהם נקראים 'מתים'; כי הרשע, אמנם הוא נושם נשימות ומסתובב, אבל זה נקרא 'חיים'?!... לפעמים אדם תוהה לעצמו: 'וכי זה נקרא חיים?!' עד שמגיע, רחמנא ליצלן, למחשבות של 'בשביל מה יש לי כאלו חיים?!'...

אבל החיים האלו, אדם צריך להיות משכיל על דבר האמת, שבודאי אם נותנים לאדם חיים בזה העולם, וגם

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **ויחי - חזק**, בעזרת השם עושים סיום על **ספר בראשית**.

ספר בראשית הוא הספר של בריאת העולם, הקמת האבות הקדושים, שזה הבנין של כל אחד ואחד מישראל, שמתחיל תמיד עם 'בריאה חדשה', שבזה מתחיל ספר בראשית - **"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ"**, והסיום הוא עם פרשת **ויחי**, ובתוך השם **'ויחי'** מצלצל העניין של: **'צריכים לחיות!'**, וזהו החיבור של **'בראשית - ויחי'**: הדבר הראשון ['בראשית'] - תדאג שיהיה לך חיים בזה העולם ['ויחי']!

בזה העולם, יש הרבה סבל לבני אדם, והאדם מחפש עצה איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו, בקושי הוא יכול למצוא לעצמו דבר שנקרא **'חיים'**... מה

אדם נורלמי, יש לו טיפה של שכל, והוא רואה לפני עיניו את הצלחת עם האוכל הטעים והטוב - וכן את הצד השני, וכי צריכים לומר לו **"ובְּחֶרֶת פְּחִיִּים?"**

אלא סימן שכשבאים לעניינים רוחניים, צריכים סייעתא דשמיא שאדם יתחיל להבין מה זה נקרא **'חיים'**, צריך זכות להבין את זה! אדם עדיין יכול לחשוב, ש'חיים' בזה העולם זה להסתובב ולהרוויח כסף וכו', ויש אדם שרוצה ח"ו למלאות את כל התאוות הפרטיות שלו, ויש המחפש להשיג כבוד וכו', אבל **בינתיים הוא שוכח מה זה 'חיים אמיתיים'**, שאדם זוכה **'לחיות'** בזה העולם, ובכל יום לחיות **'חיים חדשים'** ממש!

הרי זכינו במתנת חינוך להתקרב לרבינו, והאור של רבינו הועבר אלינו דרך רבי נתן, ומחר בעזרת השם נחוגג את ההילולא קדישא של **רבי נתן זי"ע**, שהוא זה שמסר לנו את כל הלימודים של רבינו, ובלעדיו לא היה נשאר שום דבר, כלל וכלל! רבינו העיד בפירוש ואמר, שבלעדי רבי נתן לא היה נשאר ממנו אפילו עלה אחד של גניזה! והם מוסרים לנו **'חיים'** - מה אתה יכול לעשות עם החיים שלך! לחיות חיים שמחים וטובים, וכל זה **"לְמַעַן תַּחְיֶה אַתָּה יְיָ יִזְרְעֶךָ"** - הן אתה והן הילדים שלך! יש אדם שהוא כבר מיואש קצת מעצמו, אז הוא אומר **'הלוואי לפחות הילדים שלי יחיו חיים טובים ובריאים, אייתי אין כבר מה לעשות'...** ובא רבינו הקדוש לעקור את זה מן האדם - **תבין**

לא שואלים אותו, וכמו שכתוב במסכת אבות (ד, כב): **'על כרחך אתה נולד';** לא שואלים אותך אם אתה רוצה... הגעת לזה העולם, ואתה חי פה בזה העולם, ועכשיו: **'מה אתה עושה?'** - משימים לפניך שתי דרכים!

קודם הסתלקותו, אומר משה רבינו לעם ישראל (דברים ל, יט): **"הַעֲדֹתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמְּוֹת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה"** - ישנן שתי דרכים, אבל: **"ובְּחֶרֶת פְּחִיִּים!"** משה רבינו מתחנן בשם הקב"ה: **"ובְּחֶרֶת פְּחִיִּים!"** ומסיים הפסוק: **"לְמַעַן תַּחְיֶה אַתָּה יְיָ יִזְרְעֶךָ"** - תתחיל **'לחיות'**! הן אתה בעצמך תחיה, והן הילדים שלך יחיו!

ולכאורה הפסוק הזה הוא פלא, אומרים לבן אדם: החיים והמוות לפניך, הברכה והקללה לפניך, יש כאן הן את הטוב והן הרע, אם כן בוודאי שאדם יבחר ב'טוב', ומדוע אפוא צריך הפסוק לסיים ולומר **"ובְּחֶרֶת פְּחִיִּים?"**

נבין את הפליאה עפ"י משל: שמים לפני האדם מאכל טעים מאד - מה שהוא אוהב לאכול, כל אחד כפי עניינו. יחד עם זאת, שמים לפניו בקבוק רעל [עם ציור של גולגולת...], וכי צריכים לומר לך **'תיקח את הצלחת של האוכל הטעים'...**

ואכן, אם מדובר באדם חסר-דעה ואיננו שפוי בדעתו, צריכים להזהר בזה, כי עלול לקחת את הרעל, וגם אם יגידו לו שיקח את האוכל ולא יגע ברעל - ספק אם יציית... אבל מדברים בכך

זהו הקשר והחיבור בין 'בראשית' ל'ויחי', שהצדיקים הם המנחמים אותנו ומחזקים אותנו שבכל פעם יהיה אצלנו "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" - התחדשות! הלימוד של התחדשות, אסור שיהיה יִשָּׁן אצל האדם! כי הנה כולנו יודעים שיש לימוד של 'התחדשות' - אדם שלומד ספרי רבינו ושומע את דיבורי רבינו וההתחזקות של רבינו, הוא בוודאי יודע מה זה 'התחדשות' - אבל יש ענין כזה שהדבר הזה בעצמו יכול להיות בגדר 'יִשָּׁן' אצל האדם, שהוא אומר 'להתחדש? כן, כבר שמעתי'... אבל אם אתה מתחדש באמת, אז בכלל לא שמעת את זה אף-פעם... עכשיו! אתה מתחיל עכשיו מחדש! אבל על זה צריכים להתקרב לצדיקים...

רבי נתן, הוא היה ממש 'חתיכה של רבינו', עד-כדי-כך שהוא אמר שלא צריכים לבוא אליו לברסלב, כי הוא כבר ממילא אצל רבינו... כי התלמיד האמיתי של הצדיק הוא מחובר כל-כולו אל הצדיק, ממילא אם אתה רוצה להכיר את הצדיק - תקרב אל התלמיד האמיתי, ואכן לפעמים אל הצדיק בעצמו קשה להתקרב, משא"כ אל התלמיד האמיתי שלו...

רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' קמ) על הפסוק (איוב לז, ז) "בְּיַד כָּל אָדָם יִחְתּוֹם לְדַעַת כָּל אָנָשִׁי מַעֲשָׂהוּ", שהצדיק הוא כמו חותמת, דהנה אם רוצים לקרוא את הכתוב בחותמת - כמו שהיא, קודם החתימה, זה כמעט בלתי אפשרי, כי האותיות הן הפוכות, וכן הוא הצדיק,

שאתה יכול לחיות מחדש! לא אכפת ולא משנה מאיפה באת, איזה רקע יש לך, אבל אם אתה תהיה רציני, אתה יכול להצליח! וכמובן - עליך לקרב את עצמך לצדיקים... כי אם אדם יהיה לבד, מאיפה יקבל את ההתעוררות הזאת?... אם הוא יתחבר עם אנשים שכשהם 'חיים' הם בעצם 'מתים' - אלו הרשעים, שגם בחייהם נקראים מתים - איך אתה מצפה בכלל לחיות?...

שזה כל העניין של טהרת פרה אדומה, המטהרת מטומאת מת, ומהי 'טומאת מת'? שאדם מתחבר ח"ו אל 'מתים'... הן אם זה בגשמיות - שמתקרב לאדם מת, והן ברוחניות - שמתחבר לאנשים 'מתים', זה כ"כ מסוכן! ואדם לא שם לב לזה, הוא טוען 'הרי הוא חי, וגם הוא מרוויח כסף'... אבל זו חתיכה של 'מוות' ה", וכמה צריכים להיזהר ממנו שהוא לא יסחוב גם אותך בתוך אותה הרשת!

הצדיקים עובדים כ"כ להחיות אותנו, לתת לנו חיים טובים בזה העולם, שאדם יכול לזכות ממש 'לחיות', ולא סתם 'חיים' אלא 'חיים של עולם-הבא בעולם-הזה!' וזה כבר חיים אחרים לגמרי... אם חכמינו הקדושים אומרים שצדיקים במיתתם קרויים חיים, זאת אומרת שאפילו כשלא רואים מצד היצונית גופם שהם חיים - אבל הם חיים במלוא מובן המילה, על אחת כמה וכמה כשאדם נמצא עדיין בחיים, ואפשר לו להתקרב לצדיקים הרוצים להכניס בו חיים אמיתיים! אבל על זה צריכים המון סייעתא דשמיא...

שואלים שום שאלות! הקב"ה עושה ככה - זה הכי טוב והכי נכון, לא שואל שאלות!

אומר רבינו: אותו דבר עם הצדיק; פעמים רבות אדם רואה אצל הצדיק דברים ממש הפוכים - 'למה הוא עושה ככה? למה הוא אומר ככה? אני לא מבין את זה'... **בוודאי שאינך מבין! כי אם היית מבין - היית כמוהו**, וכמו מאמר החכם שרבינו מביא בכמה מקומות (ומקורו בספר קדום): **'אלו ידעתי הייתי' - אם הייתי יודע ומבין אותו, הייתי הוא בעצמו...**

דרך אגב, הראשיתיות של המאמר הזה הוא **'איה'**, וידוע לנו מדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"ב סי' יב), שהעניין של **'איה'** הוא שאדם תמיד מחפש **'רבש"ע, איפה אתה?'**... שזה בדיוק העניין האמור: למה אדם שואל ומבקש **'איפה אתה?'** כי הוא רואה דברים הפוכים... ואכן כך צריך להיות, כי לא את הכל מבינים, שזהו: **'אלו ידעתי הייתי'** - פירושו: אם היית יודע את הדבר שרצונך לדעת בידיעה שלימה, אזי **'הייתי'** - היית אותו הדבר אתה בעצמך... כי 'ידיעה שלימה' זה נקרא שאדם 'דבוק' באותו הדבר, וכמוסבר באריכות בדברי רבינו בליקו"מ ח"א סי' כ"א, שרבינו אומר שם שצדיקים זוכים להיכלל לגמרי בהקב"ה, וכמו שהקב"ה הוא חי לנצח, אותו דבר אדם הזוכה

אותו בעצמו אי אפשר להכיר, שזהו **'בין'** **'כל אדם'** - הצדיק נקרא 'כל אדם'^[8], ואצלו יש ענין של **'יחתיום'**, שהוא כמו חותמת, ואי אפשר להשיגו, שזהו **'בין'** **'כל אדם'** - 'כל אדם' זה הצדיק, **'יחתיום'** - הוא כמו חתימה.

ממשיך רבינו ואומר: א"כ, איך זוכים להשיג את הצדיק? על זה מסיים הפסוק: **"לדעת כל אנשי מעשהו"** - תסתכל על **'אנשי מעשהו'**, אלו המקורבים אל הצדיק, כי על אלו המקורבים של הצדיק, הצדיק כבר שם את החותמת שלו, ואם הם מקורבים באמת, והם חיים **'חיים טובים'**, אזי מזה אתה תוכל להבין **מקצת** מה הם ה'חיים' של הצדיק!

ומדוע אפוא אצל הצדיק בעצמו נראה הכל הפוך - כמו חותמת? כי לאדם אין שום השגה בהצדיק! אדם לא יכול להבין כל דבר, ולא ישאל כל-מיני שאלות וקשיות וכו', כי אומר רבינו בפירוש (ליקו"מ ח"ב סי' נה): **כמו שיש קושיות על הקב"ה, כן יש קושיות על הצדיק**; וכי אדם יכול להבין את דרכי השם? כלל וכלל לא! אומר רבינו: אם אדם היה יכול להבין את דרכי השם, נמצא שהיה דרכיו יתברך כמו שכלנו, וזה טיפשות להגיד דבר כזה... על הקב"ה אנחנו לא מבינים כלום! ומהי השלימות? אומר רבינו: **לא**

א. למה הצדיק נקרא **"כל אדם"**? הנה ספר קהלת מסתיים במילים **"כי זה כל האדם"**, וחכמינו הקדושים אומרים על זה (ברכות א): **"כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה"** - הקב"ה ברא את כל העולם כולו כדי 'לצוות לזה', מה הכוונה **'לצוות לזה'**? יש הרבה פירושים בזה - הן מלשון 'כל העולם לא נברא אלא בשבילי', אבל גם **'לצוות'** הוא לשון של חיבור - **'צוותא'** (כמו **'אָמְתָה תְּצַוה'** - ענין של חיבור ביחד), וזהו **'כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה'** - כל העולם כולו נברא כדי שיחברו עצמם אל הצדיק הזה!

מרחם עלינו, רבינו נותן לנו 'מרשם', הוא נותן לנו את הדרך איך באמת לזכות ל'חיים', אבל אדם רוצה להיות חכם... מה זה 'חכם'? הוא 'חכמולוג' [כמו שאומרים באידיש "אויבער חכם"], והוא עושה חשבונות - 'אני אבחר רק מה שטוב לי... יש לי עצות גם כאן וגם שם - מה ש'כן' טוב לי, אני עושה, ומה שקשה לי - מה אני יכול לעשות?...'

ורבינו בא ומרחם עלינו, רבינו נותן לנו סדר בחיים, בכל ענייני החיים! אם זה כולל את כל ענין לימוד התורה: הרי העולם עומד על שלושה עמודים, וכמובא בתחילת מסכת אבות: 'על שלושה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים'; הראשון הוא: לימוד התורה: אדם שזוכה ללמוד תורה, הרי לימוד התורה זה כביכול הקב"ה בעצמו, כי 'קודשא בריך הוא ואורייתא חד'; אם אדם לומד תורה, באותה שעה הוא מתדבק בהקב"ה! וכמו שמברכים בברכות התורה: 'כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה' - מבקשים שנזכה להיות "יודעי שמך", כי כל התורה כולה זה שמות של הקב"ה, כל מילה של התורה זה שם של הקב"ה!^[2] והנה אתה לומד תורה - אפילו בדרך גירסא, ואתה לאט לאט מגיע ליותר הבנה - אז אתה דבוק בהקב"ה... שזו התכלית של לימוד התורה!

ורבינו פותח לנו שערים נוראים

להיכלל ולהידבק בהקב"ה - הוא ג"כ חי לנצח! ואמרנו כמה פעמים, שבכלל זה פחד אפילו להגיד דברים כאלו... אבל רבינו אומר את זה! ושם רבינו מזכיר את הלשון הזאת: 'אלו ידעתי הייתי' - אם הייתי זוכה לדעת ולהכיר את הקב"ה באמת, אז היית דבוק בו יתברך לגמרי, וממילא הכל אלקות - אתה בכלל לא נמצא פה!

שזה פירוש הלשון הרגיל תמיד בספרי מוהרא"ש: שאדם יזכה להיכלל בו יתברך, וכך מוהרא"ש היה רגיל לברך: "הקב"ה יעזור שנזכה להיכלל בו יתברך לגמרי"; מה זה 'להיכלל'? במילה 'להיכלל' יש ג"כ את ענין ה'כל' - הוא הצדיק, והוא מזכה אותך שתזכה להיכלל בו יתברך, היינו ש"ע"י הצדיק תזכה לקבל כאלו חיים, שתזכה לגמרי להיות דבוק בהקב"ה! זהו: 'אלו ידעתי הייתי' - 'אם הייתי יודע ומבין קצת בדברים אלו, הייתי ג"כ כמוהו'.

ואיך מגיעים לדבר זה? כאמור, 'אלו ידעתי הייתי' ראשיתיות 'איה', היינו שאדם תמיד מחפש אחריו יתברך, והוא לא שואל שום שאלות, הוא "מכיר את מקומו", הוא יודע 'אני רחוק מאד, אני נמצא במקום שאני נמצא, אני לא מטעה את עצמי'... יש בני אדם שהם מטעים את עצמם מאד, הם חושבים שהם כבר 'משהו'... ועיקר החיסרון הזה של האדם מגיע כי הוא לא מציית את רבינו; רבינו

ב. עי' זוהר פרשת יתרו (דף צז): 'אורייתא פלא שמוא חד הוי, שמוא קדישא דקודשא בריה הוא ממש'; וכן שם (דף קכד): 'אורייתא פלא שמוא דקודשא בריה הוא'.

נקראים "למדנים", ואנחנו "לומדים"!... מה נקרא 'למדן'? שהוא עושה פלפול, ומתעמק ומסביר לך דברים עמוקים, ומה?... - 'לא, אני "למדן"... בסדר, אתה "למדן", אבל אתה גם "לומד"... חוץ מזה שאתה אוהב להתעמק בענייני לימוד - מה שבאמת זה דבר נורא מאד, אם אדם עושה את זה לשם שמים, והוא מתעמק עם מוחו באיזה לימוד, כי אז אדם מדבק את כל המוח שלו וכל המהות שלו בלימוד התורה, אבל חוץ מזה - אתה גם 'לומד'? למדת שנים מקרא ואחד תרגום?... - 'לא, זה דברים פשוטים'... מה 'דברים פשוטים'? זו הלכה מפורשת בשו"ע!

כולנו יודעים איך שמוהרא"ש מסר נפשו בשביל זה, וזה היה אחד מהנקודות שהיו בכל החיים של מוהרא"ש הקדוש - שנים מקרא ואחד תרגום, ואכן מוהרא"ש זכה ופרסם את זה לכל נשמות ישראל, דיבר מזה אלפים ורבות פעמים, וכתב את זה בכל הספרים שלו, וכ"כ הרבה אנשים זכו וזוכים ללמוד שנים מקרא ואחד תרגום הודות מוהרא"ש הקדוש זי"ע!

כי באמת, זה דבר ראשון ובסיסי לאדם, ואפילו שאתה 'למדן' וכי, אבל שנים מקרא ואחד תרגום אתה לומד?... ואכן, כפי שמוהרא"ש מסר נפשו על זה, בכל יום ללמוד את הפרשה, והזכיר תמיד את המובא בספר 'מעשה רב'^[א], שכך

ונפלאים בלימוד התורה, איך שכל אחד ואחד יכול לזכות ללימוד התורה, ואף אחד לא יפטור את עצמו מזה בטענות של 'אין לי רקע טוב בלימוד', 'אני לא מבין', 'לא זכיתי ללמוד כשהייתי צעיר'... ורבינו אומר: **תזרוק את הכל! "בְּרֵאשִׁית" - תתחיל מחדש!** לימוד התורה זה הדבר הראשון ב'חיים' של האדם - **'כִּי הֵם חַיִּינוּ וְאָרְךָ יָמֵינוּ'** [כמו שיהושע אמר לעם ישראל כשהתחיל את ההנהגה (בתחילת ספר יהושע)]; התורה זה 'חיות', איך אתה תחיה? ע"י התורה! - 'אבל אני טרוד, אין לי כ"כ זמן'... תעשה את ה'מינימום'! כמו שרבינו מלמד אותנו! **רבינו נתן לנו את סדר-דרך-הלימוד, שזה אפשרי לכל אדם בכל יום, שלא ילך היום לאיבוד ח"ו!** הוא יודע כל יום: זכיתי לקרוא את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, בלי תירוצים! בלי התחמקויות!

הנה אנחנו מסיימים ספר בראשית, ומקווים ומצפים שכולנו זכינו לסיים את הספר שנים מקרא ואחד תרגום, ואם לא זכינו מאיזו סיבה כלשהי - הבה ונסיים ביחד את פרשת ויחי שנים מקרא ואחד תרגום, וכבר נכין את עצמנו לספר שמות, שאז מתחילין ימי שובב"ם, ו'שמות' ר"ת ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום; להיות חזק בזה!

אדם אומר: 'ללמוד חומש? אבל אני רוצה להיות למדן'... מה "למדן"?... זו שיחה מפורסמת שאמר פעם רבינתן: **הם**

ג. זהו ספר שהתלמידים כתבו בו בדיוק איך התנהג הגור"א בהליכות קודשיו; ומלבד זה יש את ההגהות שעשה על השו"ע, ששם הוא הרבה פעמים פוסק ומכריע כפי השיטות שלו, אפילו דברים שהם אחרת מהכתוב בשו"ע, אבל

לומר תורה לישראל, אמרה ארבע פעמים
 בינו לבין עצמו עד שלא אמרה לישראל,
 שנאמר: אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה,
 ואחר כך ויאמר לאדם; וכך גם האדם
 זוכה שיש לו ארבע פעמים את הפרשה.

ומה העניין של 'ארבע' פעמים דייקא?
 מוהרא"ש היה תמיד אומר, שהעניין של
 'ארבע' הוא ענין כל האורות העליונים,
 כי העולמות העליונים נחלקים בדרך-
 כלל לארבע עולמותף אבל צריכים
 להוריד את זה לנו כאן לזה העולם,
 אז אם אדם היה צריך תמיד להיכנס
 למספרים גדולים - הוא יאבד חשבון,
 אבל 'ארבע' הוא עדיין יכול להחזיק...
 ומה זה 'ארבע'? 'ארבע' רומז לד' אותיות
 שמותיו של הקב"ה, וכן ד' עולמות של
 שם אדנו"ת, שאדם מנסה לקשר עצמו
 לזה, ואכן הוא רחוק מאד מזה, אבל יש
 ענין של 'מרחוק ה' נראה לי' (ירמיה לא,
 ב), שזוכה לקיים (תהלים טז, ח) "שְׁתִּיתִי ה'
 לְנִגְדֵי תְמִיד", ומנסה לעשות את הדברים
 שלו בעניין של 'ארבע', למשל: אם הוא
 עכשיו אוכל, הוא מנסה להכניס את כל
 העניינים שלו בתוך ה'מרובע' הזה!

שזה מרומז בדברי רבינו בעניין 'עיגול
 וריבוע' (ליקו"מ ח"א סי' נט), 'ריבוע' זה ענין
 ארבע דברים אלו שמוצאים תמיד בכל

נהג הגר"א - הגאון מוילנא, שהיה 'עמוד
 התורה', ואי אפשר להשיג איזו גדלות
 היתה לו בכל התורה כולה! הן בנגלה והן
 נסתר וכו', ומובא שהוא היה נוהג שבכל
 יום היה לומד חלק אחד מהפרשה שנים
 מקרא ואחד תרגום, עד שביום שישי
 מסיים את כולה, זאת כדי לקיים (ברכות
 ח) "כל המשלים פרשיותיו עם הציבור" -
 ביום שישי מסיימים, ובשבת שומעים
 כולם את כל הפרשה מפי הבעל-קורא,
 איזו זכות זו שאדם כבר הקדים ללמוד
 שנים מקרא ואחד תרגום!

ואדם שיש לו שכל - הוא מסיים
 את התורה ארבע פעמים בשנה, וכך
 היה מנהגו הקדוש של מוהרא"ש זי"ע,
 שבלייל שבת היה קורא את כל הפרשה
 [היינו המקרא בלבד], וכך זוכה לסיים
 את הפרשה ארבע פעמים בכל שבוע,
 כי שנים מקרא זה פעמיים, ועוד פעם
 אחת בלייל שבת קודש, והפעם רביעית
 בשעת קריאת התורה, שאז זה "שומע
 כעונה" - אדם ששומע את הקריאה,
 זה כמו שהוא אומרה ממש [או שקורא
 בלחש יחד עם הבעל-קורא, אבל גם אם
 רק מקשיב - הרי יש כלל של "שומע
 כעונה"], כי חכמינו הקדושים אומרים,
 שכך אצל הקב"ה (שמות רבה מ, א): 'קִשְׁבֵּשׁ

זה ההנהגות שלו. ישנם כמה דברים מפורסמים שיש בהם מנהג הגר"א עפ"י שיטתו, ואחד מהם הוא ענין של בר-
 כות שונות שהוא פסק לברכם בשם ומלכות - עפ"י הירושלמי וכו', למשל: במוזים דרבנו, שמסיימים "ברוך אל
 הוודאות", הוא היה מסיים 'ברוך אתה ה' אל הוודאות', כי כך משמע בירושלמי. וכן ברכת "בורא נפשות", שאנחנו
 מסיימים 'ברוך חי העולמים', והוא אווז שמסיימים בשם ומלכות: 'ברוך אתה ה' חי העולמים', ויש לזה ג"כ מקור
 בירושלמי. וכן יש הרבה מקומות כאלו. גם על חמשת המגילות שקורין במשך השנה - הוא אווז שמברכין עליהן,
 ואמנם מנהגנו לברך רק על מגילת אסתר, והוא היה מברך גם על מגילת שיר השירים בפסח, וכן על מגילת קהלת
 בסוכות וכו'.

שם הוי"ה בפירוש ובאותיות מאירות עיניי, אבל לא בשביל כוונת השמות בעת התפילה.

ואכן, אם אדם לומד את זה, והוא רוצה לקשר את המוח שלו ללמוד את הדברים האלו, הרי זהו לימוד קדוש, ובפרט אם אדם עושה את זה בטהרה וכו', אבל כל זה - אמר רבינו ז"ל - ללמוד ע"מ לדעת, אבל למעשה, בעת שניגש לתפילה - הוא מתפלל בתמימות ופשיטות גמורה, וכמו שמעידים הצדיקים, תלמידי הבעל שם הקדוש, שהבעש"ט אמר: **אני מתפלל כתינוק 'הַנֶּמֶל עַלֵי אֲמוֹ' - כמו תינוק קטן!** ורבינו אמר, שמי שזוכה להיות דבוק בהקב"ה, אזי כל הדברים האלו - כל השמות וכו' - זה פשוט אצל... ואין הכוונה שאדם יסתכל בעת התפילה בכל הדברים האלו וכו' - זה סתם! **אתה חושב מ'הכל', חוץ ממילות התפילה שאתה מוציא מפיך... אתה חושב שאתה מה"מכוונים" או מה"מקובלים", ואתה לא מבין שאתה מדבר עכשיו להקב"ה! אתה לא מכוון בכלל את מה שאתה אומר! 'עבודת התפילה' שרבינו לימד אותנו היא לקשר את המוח לדיבורים שאתה מדבר!**

הכלל, אדם צריך להיות תמיד דבוק באמונה פשוטה, אתה רוצה להגיע

ענייני החיים, שכל הדברים מחולקים ל'ארבע' דברים, ו'עֵיגוּל' זה ענין של אמונה, בבחינת (תהלים פט, ט) **"וְאֶמּוֹנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ"**, כי זה מוכרח ללכת ביחד עם אמונה, כי אדם שייכנס בדברים גבוהים - אבל חסרה לו עדיין אמונה פשוטה, הוא סתם בעולם התוהו... **העיקר אדם צריך אמונה פשוטה!** וכמו שרבינו אומר בפירוש על ענין 'כוונות', שאפילו אם אדם לומד 'כוונות', אין הכוונה שבשעת התפילה, אדם צריך שיהיה לו סידור עם כל השמות וכו', והוא מתפלל ומסתכל בזה וכו'.

הרה"ק בעל ה'מאור ושמש' זי"ע [תלמיד של הרבי ר' אלימלך זי"ע] מביא בספרו הקדוש (סוף פרשת נצבים), שיחה נוראה על הפסוק **"אָתָם נִצָּבִים"** וגו', ובאחד מהפירושים [שהם ביטול הבחירה שקיבל ושמע מרבו - הרבי ר' אלימלך], הוא מעיד על רבו, הרבי ר' אלימלך, שאמר: 'מדוע אני מתפלל בסידור האר"י? לא בגלל שבשעת התפילה אני מסתכל על כל הכוונות והשמות, אלא רק מחמת שבסידור האר"י, שם הוי"ה כתוב בפירוש ובגדול; כי עפ"י רוב, בהרבה סידורים, מודפס שמו של הקב"ה באותיות **"יְיָ"**^[1], ולא שם הוי"ה מפורש, ולכן התפלל הרבי ר' אלימלך בסידור האריז"ל כי שם כתוב

ד. כן היה בזמנם ברוב-רובם של הסידורים, ואכן בזמנינו, שהתפשטה מלאכת הדפוס, בהרבה סידורים כתוב שם הוי"ה מפורש, אבל עדיין ישנם סידורים שבמקום שם הוי"ה כתוב **"יְיָ"**.

אגב, מדוע אפוא כתבים **"יְיָ"**? כי זה סימן על שני השמות - הוי"ה ואדנו"ת, כי שם הוי"ה מתחיל עם י', ושם אדנו"ת מסתיים עם י', ועל כן הקיצור של שניהם הוא **"יְיָ"**. [ברבים מסידורי הספרדים, תוך ה"א האחרונה של שם הוי"ה, שמים את השם אדנו"ת, וכך יכולים לייחד ולחשוב משני השמות ביחד בעת שמזכירים שם השם].

הבית, שכל הבית הזה בנוי על אמונה ועל דביקות בהקב"ה!

זה ענין שהצדיקים מכניסים בנו את ה'חיים אמיתיים' האלו, שאדם ידע שכל פרט ופרט, כל זיז ובכל תנועה - גדולה או קטנה - הכל זה הקב"ה! זה נקרא 'חיים' שמקבלים מהצדיקים! ותמיד צריכים את ההתחדשות, להתחדש בזה!

התחלנו לדבר מלימוד התורה, שאדם ידע 'הנה אני צריך ללמוד בכל יום **שיעורים פשוטים!**', שלא יהיה דבר כזה שצריכים לשאול בחור האם הוא למד שנים מקרא ואחד תרגום, **הרי זה צריך להיות 'אפוי' בתוך האדם!** זה צריך להיות אצלו דבר פשוט!

וכך מוהרא"ש הנהיג: **סיימת את התפילה ואמרת תיקון הכללי? כבר תלמד שנים מקרא ואחד תרגום!** כמה זמן זה כבר לוקח? **... ואם תוסיף גם רש"י - אשריך ואשרי חלקך!** רש"י הקדוש הוא "האח של התורה" (שיחות הר"ן, סי' רכג), ואיתא בשו"ע (או"ח סי' רפה ס"ב): **וירא שמים יוצא ידי שניהם;** היינו מלבד לימוד התרגום - גם ללמוד רש"י, ואמרו צדיקים שזו סגולה ליראת שמים, כי אם כתוב בשו"ע **"ירא שמים יוצא ידי שניהם"**, סימן שאם אדם זוכה ללמוד רש"י - מזכה לו ליראת שמים... **וכמה זמן זה לוקח כבר?**... היום ב"ה יש כבר את הכל מנוקד ומפוסק, **תקרא את רש"י!** עדיין קשה לך להבין את רש"י? **לכל הפחות תגיד את המילים**

ל'ריבוע' - להיות דבוק בד' שמות הוי"ה? אתה מוכרח להיות בתוך ה'עיגול' - אמונה פשוטה! **שאדם זורק את השכל - 'אני לא יודע כלום, אני יודע שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד, היה הווה ויהיה, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיך יתברך כלל' - זו אמונה פשוטה!** וזה הדבר שהוא 'ראש וראשון'!

וזה הענין שכשאדם זוכה להתחתן בשעה טובה, מובא מצדיקים^[ח], שטבעת הקידושין צריכה להיות **'עייגולא וריבועא'** - מבפנים זה 'עייגול', שבו עונדים הטבעת, ומהקצוות זה 'ריבוע', מה הענין הזה? כי הנה אדם הולך עכשיו לקדש אשה ולהתחתן, אזי צריך שהבית הזה יהיה **"בית נאמן"** - בית של **אמונה!** זה הדבר הראשון! זה מה שתופס את האצבע - ה'עייגול, האמונה! **צריכים אמונה!** הן שיהיה לאדם בעצמו אמונה, והן כשעכשיו הוא מתחתן - הוא מכניס את זה בבית, שאשתו תדע מה זה אמונה, מהי "אמונה בהשם", מהי "אמונה בצדיקים!" **הבית מוכרח להיות בנוי על זה!**

וזה ענין ה'עייגול' שבפנים הטבעת - אמונה פשוטה, ובאותו זמן יש בחיצוניות של הטבעת את ה'ריבוע', כי זה כבר התכלית, שאם אדם יתחיל עם אמונה פשוטה, אזי לאט לאט הוא יבין שכל דבר זה 'ריבוע' - הכל הוא השם של הקב"ה! בכל פרט! **בזה מקדשים בית, ובזה בונים בית, וכך מחנכים ילדים בתוך**

ה. זה היה מנהג של הרבה צדיקים, ומוהרא"ש שיבח את המנהג הזה, ומובא בדברי הקאמרא, ומקורו מתיקוני זוהר.

האופק של שקיעת החמה היה יפה - אז קראו לילד 'אופק' או 'שקיעה' או 'חמה'... אנשים ממציימים דברים חדשים... ואינם משימים על לב, שהשם צריך להיות שם קדוש, שם שיש לו שורש בקדושה! אתה נותן ח"ו שם על עץ ואבן, ואח"כ לא מבינים מה עובר על הילד... לא ריחמת עליו, לא נתת לו שם קדוש - שם תנכ"י, על-שם צדיקים, זה כ"כ חשוב!

זהו "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - אם תלמד שנים מקרא ואחד תרגום, עוד תגיע לכל השמות האלו... ותקבל חיות שאתה מבני ישראל, והשורש שלך הוא בתוך התורה הקדושה!

זה מה שרבינו נותן לנו - לימוד התורה, וכמובן, רק על זה לבד יכולים לדבר בלי סוף, אבל זה רק כדי להזכיר זאת לעצמנו, כי הנה אנחנו מסיימים עכשיו ספר בראשית - בפרשת ויחי, ומתחילים ספר שמות, ומתעוררים: לימוד התורה, בכל יום! שנים מקרא ואחד תרגום, פרק משניות! איזה חסד נפלא עשינו עם עצמנו, שהדפסנו שיהיה פרק אחד של משניות בכל יום! מי שיש לו אפשרות ללמוד בכל יום ח"י פרקים, ובפרט בחורים, אשריכם! אדרבה! כמה מוהרא"ש הכניס את זה בעולם - ח"י פרקים משניות, ומיליונים של פרקי משניות מוהרא"ש הכניס בעולם! ואשרי מי שחזק בזה - כמובא בכתבי האריז"ל ובשאר ספרים הקדושים - ללמוד בכל

של רש"י - בתמימות ופשיטות! ואם יש מילים של לע"ז^[1] - גם את זה אומרים! לא מבינים בדיוק מה זה - אבל אומרים! [וכיום ברוב החומשים יש תרגום על כל מילות הלע"ז של רש"י]; תגיד את הלע"ז הקדוש של רש"י! ועי"ז מקדשים את כל הלשונות... אם רש"י הבין שחשוב לכתוב את המילה בלשון לע"ז - זה כבר קיבל קדושה עליונה, וצריכים לומר את זה! כך זכית לתפוס לעצמך שנים מקרא ואחד תרגום!

וכאמור, זו הכנה לימי שובבי"ם המתחילים במוצאי שבת - "ואלה ש'מ'ו'ת' בני ישראל", ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום! זה "שמות בני ישראל" - אתה רוצה ש'ם? רוצה להיות דבוק בהקב"ה? שתהא חשיבות לשם שלך? תלמד שנים מקרא ואחד תרגום! למה? כי הרי באיזשהו שלב תגיע אל השם שלך... לכל אדם יש שם בתורה, אם בפירוש - שקוראים לו אברהם, יצחק או יעקב, הרי התורה מלאה עם זה, אבל גם אם איננו נקרא בשם שכתוב בפירוש בתורה, גם אם איננו מבין היכן - הוא נמצא בתורה!

ועל כן צריכים להיזהר, שכאדם נותן שם, אל יתן שם שהוא בכלל לא שם - כמו 'אופק', 'שחר', 'אבן'... זה פחד מה שרואים - אילו שמות יש לאנשים... מכניסים שמות שני אדם לבקשות ותפילות, ואי-אפשר לדעת מאיפה השמות האלו... האשה ילדה, ובדיוק

1. הלע"ז שמובא בדברי רש"י, זו שפה צרפתית ישנה. כי רש"י היה גר בצרפת, והלע"ז שרש"י משתמש, זו שפה צרפתית ישנה.

איך לשלם את כל ה'חובות' שלו...].

וע"י שאדם חזק בזה, הוא ניצול מכל השטריות האלו, כי כל השטריות האלו באים בגלל שאדם הוא משועמם; בחורים שעדיין לא זכו לטעום טעם של התמדת הלימוד - נעימות התורה ומתיקות התורה, מתוך השעמום עלולים לבוא לדברים לא טובים!

ו'מתיקות התורה' זה בשני אפנים: תחילה, זה דבר פשוט, שאדם שהוא מתחיל להרגיש הבנה בלימודו, בבחינת 'תבונות התורה לעומקה' (ליקו"מ ח"א סי' י"א) ו'דיבור בדעה' (שם, סימן עד), הרי זו מתיקות נפלאה, ועל זה מבקשים בכל בוקר: **"וְהָעֶרֶב נָא ה' אֱלֹקֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ פְּפִינוּ"** - שיהיה עריבות ומתיקות בלימוד התורה!

ברם, גם אם אדם עדיין לא זכה להגיע למעלה הזאת של להבין את הכל, זה בעצמו שהוא רגיל לגרוס הרבה בתורה, הגירסא הזאת מביאה לו מתיקות! וכי רק אם אדם אכל "סעודה שלימה" עם כל מאכלים שהוא אוהב וכו' - נקרא שזה 'עֶרֶב' עליו? הרי לפעמים אדם צריך רק סוכריה קטנה - וזה 'רגיע' אותו... ואכן, הוא לא ירגיש מזה שהוא כבר שָׂבַע, אבל מתיקות הוא ירגיש מזה! עכשיו הוא צריך להרגיע את עצמו עם סוכריה... אז אדם מחייה את עצמו - 'למדתי ב"ה ח"י פרקים משניות, ומה זה עושה לי? זה מציל אותי מכל הדברים האלו!'

מה ישמור על האדם מכל אלו השטריות? הוא מגיע למצב שאומרת

יום ח"י פרקים משניות, מוהרא"ש היה רגיל לומר, שזהו 'צמר פלדה' לנשמה!

בחורים מתמודדים עם יצר הרע, כל מיני משיכות לא טובות, מה יעשה? הרי ממה בא כל הדברים האלו? משעמום... הוא משועמם! למה אדם מגיע למכשירים טמאים? הוא משועמם... אין לו מה לעשות! יום שלם לפניו - ומה יעשה בו?... ואכן, שבביל אדם שדבוק בהקב"ה, ה'יום' לא מספיק לו לשליש ולרביע לעשות מה שהוא צריך... הוא כבר רצה להתחיל, והנה כבר היום נגמר... ועוד יש לו עדיין חובות...

[לפני כמה שנים, הדפיסו ספר מר' חיים קנייבסקי ז"ל, ונקרא 'חובות', וזה מאד מעניין, מה היו ה'חובות' שלו? כשהוא התחיל להגיד שהוא רוצה להדפיס כזה ספר, אמרו לו: 'הרב, צריך כסף? תעשה נדבנים'... ואמרו להם: 'לא, אין זה חובות של כסף'... אלא מה? היה לו כזה סדר בלימוד, שבכל שנה - בערב פסח - הוא סיים את כל התורה כולה: תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי, תוספתא, זוהר, תיקונים, את הכל! הוא לא הטעה את עצמו... הוא היה חסיד אמיתי! קיים סדר-דרך-הלימוד! וכשהוא נפטר, דיברנו הרבה מהעניין שכולם אמרו שהוא 'חד בדרא', ואמרנו שרבינו רוצה שכל מאיתנו יהיה יהיה 'חד בדרא' - שכל אחד יזכה להגיע לזה! ואם לא בכל שנה, לכל הפחות פעם בחיים שנוכה לסיים את כל התורה כולה! וזה ה'חובות' שהיו לו - פה הוא חייב כמה דפים או כמה פרקים וכו', ואדם צריך להיות חכם גדול

לוקח כבר? בתוך כל היום תראה איך להכניס את זה ג"כ...

זה מה שרבינו נותן לנו - שכל בחיים, איך לזכות ל'חיים', בבחינת (דברים ל, ט) "כי הוא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יָמֶיךָ" - יש 'חיים', תנצל את זה! עם מה? עם לימוד התורה!

וכן הוא לעניין תפילה - רבינו מאיר עינינו בעבודת התפילה, רבינו מחזק אותנו: **תגיע לתפילות הקבועות שלוש פעמים ביום, אל תבטל את זה בשום פנים ואופן!** שחרית, מנחה, מעריב! קמת מאוחר? לך לביהכ"ס! אין דבר כזה 'התפללתי בבית'... **אין דבר כזה!**

ואכן, אדם צריך לשלוט על עצמו, ולקום בשעה נורמלית, וכדי לקום בשעה נורמלית - צריך ללכת לישון בשעה נורמלית... אדם ילך לישון לפנות בוקר - איך יקום בבוקר להתפלל במנין?... אדם צריך להיות לו שכל, שהנה כבר בלילה הוא הולך לישון בזמן, והנה הוא יכול לקום באיזה זמן שהוא יכול להתפלל תפילה בציבור, ולא יותר בשום פנים ואופן - שחרית מנחה מעריב, רבינו קורא את זה 'מחנה ישראל' (ליקו"מ ח"ב סי' ה)!

אז רבינו נותן לנו ג"כ את ענין התפילה 'על טס של זהב', ובנוסף לתפילות הקבועות, רבינו מאיר את עינינו: תדבר כמה דיבורים כל יום אל הקב"ה, דיבורים פרטיים שלך! רבינו קורא את זה בשם 'התבודדות', וזאת לא סתם 'עצה טובה' - רק ל"מהדרין"... אלא **"כי הם חיינו"** - זו חיות! **אדם רוצה להרגיש חיות בחיים**

הגמרא (ברכות לב): **"מה יעשה הבן שלא יחטא?"** - מה הוא יעשה עם עצמו? יש לו כ"כ הרבה זמן, יום שלם לפניו, והוא משועמם! וכאמור: אדם שהוא באמת שומר על היום שלו לעשות בו דברים טובים, הרי ה'יום' שיש לו - זה לא מספיק לו... הוא מנסה כמה שיותר לדחוף ביום אחד... אבל יש אחרים שאצלם היום ארוך כמו הגלות... הוא לא יודע מה לעשות עם עצמו! הוא מסתכל כל רגע על השעון - 'חשבתי כבר יותר מאוחר'... אבל אדם שקובע לעצמו לימודים קדושים, זה גורם לו שהזמן פורח - הוא לא 'תופס' איך הזמן הלך...

ולכן בחורים צריכים לקבוע לעצמם שיעורים - פרקים משניות, ללמוד איזו מסכת; הנה בשעה טובה ומצלחת, הקב"ה יעזור שנזכה מחר לעשות סיום מסכת חגיגה שהתחלנו אחר החגים, ואמרנו שנלמד עד חנוכה, ועתה הגענו להילולא של רבי נתן - ועושים סיום, וזה דבר כ"כ גדול, **לקחת איזו מסכת ולחזור על זה עוד הפעם ועוד הפעם ועוד הפעם, ויש לך מה לעשות עם הזמן שלך...**

אבל לכל הפחות תלמד את ה'מינימום' - פרק אחד משניות; יש אדם שהוא באמת עסוק וטרוד - הנה הוא בעבודה, ויש לו את הבית שלו, אבל תעשה את ה'מינימום' - פרק אחד! מזה לא יכולים להתחמק... זה לוקח כמה דקות, ועוד מביאים לך את זה 'על טס של זהב' - מביאים לך מוכן! הנה יש לך פרק אחד משניות, דף אחד של זוהר, בבלי ירושלמי תוספתא - כמה זמן זה

הקירבה להקב"ה את הדביקות בהקב"ה,
ותוסיף עוד דקה ועוד דקה ועוד דקה,
ותראה שזה באמת החיים שלך...

זה מה שרבינו מכניס בנו, את עבודת
התפילה - העמוד השני.

והעמוד השלישי הוא צדקה וחסד;
כמה זה גדול לאדם שתמיד יחפש ויבקש
לעשות צדקה וחסד! שהוא לא יהיה כ"כ
'אגואיסט', ויגיד תמיד "הכל שלי"... ראה
לעזור לשני באיזו דרך!

וזה מתחיל אצל אדם בתוך הבית
שלו, שעל זה כתיב (תהלים קו, ג) "עֲשֵׂה
צְדָקָה בְּכָל יֵת" (עי' כתובות ג) - בזה הוא
בונה את הבית שלו! עושה חסד עם
אשתו ועם הילדים! הוא דואג שיהיה
תמיד בבית את מה שצריכים!

זו הצדקה הראשונה, ויחד עם זאת
גם לעשות צדקה עם אחרים, ולחנך את
כל הבית לעשות צדקה וחסד! יש אנשים
אומללים שצריכים המון חיזוק - הן
ברוחניות והן בגשמיות, ואפשר לאדם
לעזור להם - הן בדרך של 'ביקור חולים',
הן בעשיית חסד, וכן בכל מיני דברים...

וזה כל הסוד של הגאולה, וזה קשור
מאד לפרשת השבוע, וכמובא בדברי רבי
נתן (מוהרא"ש היה תמיד חוזר על זה), שקודם
הסתלקותו, יעקב אבינו אסף את כל
ילדיו, ואומר הפסוק: "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל
בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר
יִקְרָא אֲתֶכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים"; אומר

שלו - הוא מוכרח בכל יום לפרש שיחתו
לפני הקב"ה! וזה לא משנה אם זה גבר או
אשה, ילד או ילדה, מחנכים אותם לדבר
כמה דיבורים אל הקב"ה! אתה רוצה
להרגיש איזה טעם בחיים שלך?... אדם
שזוכה להרגיל את עצמו בדבר כזה - אין
נעימות יותר גדולה מזה! זו המתקנות הכי
גדולה שיכולה להיות - עכשיו אני לבד,
ואני מדבר כמה דיבורים אל הקב"ה!

כמה? כמה שיכולים! תעשה "שעה
התבודדות" - איזו 'שעה' שתהיה, או
שעה של שישים דקות, או אפילו כמה
דקות - שיהיה "שעה אחת", העיקר
תדבר בכל יום כמה דיבורים להקב"ה,
אל תוותר על זה בשום פנים ואופן!

לעניין לימוד התורה יכול להיות
שאדם משלים את החסר, וכמו שסיפרנו
על רבי חיים ז"ל, שהיו לו 'חובות'
בלימוד, אז אדם יודע שיש לו חובות,
והוא 'בעל חוב', אז הוא תמיד יכול
לשלם את זה, אבל בעניין של תפילה,
אל תעשה 'חובות'! את זה אל תבטל!
על זה אל תוותר! כל יום הוא יום חדש,
וצריכים להחיות את היום 'הזה'! שהיום
'הזה' לא ילך לאיבוד! ואיך מנצלים את
היום הזה? שלקחתי כמה דקות מהיום
הזה ודיברתי להקב"ה, כמה דקות!
תעשה מינימום - מוהרא"ש היה תמיד
אומר: 5 דקות! ישבת באיזו פינה בבית
לבד, הלכת קצת לטייל, אתה יושב ברכב,
לא משנה, עכשיו תיקח 5 דקות ותדבר
אל הקב"ה! וזה לאט לאט יכניס בך את

זהו העמוד השלישי - 'גמילות חסדים', שזה נכלל בכל ענין ה'הפצה' שקיבלנו מרבינו - 'פוצו מעינתיה חוצה!' היש דבר יותר גדול מזה - שאדם מתאחד עם נשמות ישראל - בזה שהוא עוסק בהפצה?...

ו'הפצה' זה כולל הכל: כמובן, זה כולל את ההכנה של הספרים הקדושים, וכן להדפיס אותם וכן להפיץ אותם, כל מה ששייך לעניין של 'הפצה!' וכמו צוואת רבי נתן שמסר לנו לפני הסתלקותו: "העובדא שְׁלָכֶם תְּהָא: 'פוצו מעינתיה חוצה!'", ואמר רבי נתן: כל אחד ישתתף במה שהוא יכול - כסף, טרחה, רצון, מה שאתה יכול!

אדם שהוא יכול בפועל ממש לשתף פעולה בכסף - אשרי לו, וזה ג"כ קשור לפרשת השבוע, בעניין יששכר וזבולון שקיבלו את הברכה מיעקב אבינו, שזבולון היה ממציא ליששכר את הכל כדי שהוא יוכל לעסוק בתורה, וכן אצל אדם שזוכה לתרום להדפסת הספרים - הרי זה כמו יששכר וזבולון!

והנה אדם חושב בעניין של תרומה להדפסה, שצריך לתת מיליונים... אבל באמת, כל פרוטה חשובה! כל פרוטה מצטרפת! אדם נותן איזה סכום כלשהו

רש"י: רצה לגלות את הקץ והתחיל לומר דברים אחרים^[1]; וכתוב בכל הספה"ק (רבי נתן אומר את זה, והרבה צדיקים כיוונו לאותו ענין), שכל הסוד טמון באלו המילים שיעקב אבינו אמר: "'הָאֶסְפוּ' וְאֶגְיְדָה לָכֶם" - אסיפה באחדות אחת! יעקב אבינו אומר לילדים: "הִקְבְּצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב" - כולכם ביחד! ואז: "וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם"..." כי פה מונח כל הסוד - העניין של 'אחדות' ו'אסיפה', הקשר של כולם ביחד! אדם הוא באחדות, ורוצה את הטובה של השני, זה סימן שקיבל באמת מהצדיקים! אתה רוצה לזכות את כולם, לא רק עצמך לבד - 'אני בסדר'... לא! הולך לך בחיים להתאחד עם השני - 'אני רוצה לכולנו ביחד!'...

זהו פירוש "'הָאֶסְפוּ' וְאֶגְיְדָה לָכֶם" - ענין של צדקה וחסד, לזכות אחרים, וזה אפשרי לכל אחד ואחד, וכן לחנך בזה את הילדים, הן הבנים והן הבנות, בחורים ובחורות, כולם! שאדם יהיה מוכן לתת מעצמו משהו, לא רק 'הכל בשבילי', אלא 'אני ג"כ חושב מאחרים! רוצה לעזור!'... וזה יכולים באיזו צורה שהיא -מידה גדולה ומידה קטנה, כל אחד כפי כוחו, העיקר ש'אני לא חי בשביל עצמי! אני חלק מעם ישראל - אני רוצה לזכות את כולם!'...

ז. ומדוע אפוא לא גילה להם את הקץ? בספר הקדוש 'זרע קודש', הרה"ק מרופשיץ זי"ע מביא דבר שהוא 'חודר עד התהום', וכך הוא אומר: אם יעקב אבינו היה מגלה אז את זמן הקץ, הרי מדברים לפני למעלה משלושת אלפים שנה, ואם הוא היה מגלה אז בדיוק מתי משיח צדקנו יבוא, ומה יהיה אז, מי היה יכול להחזיק מעמד? ... ה' ישמור מה היה... ועל כן יש בזה חכמה עצומה מה שלא גילה מפורש, וככה מאמינים תמיד שבכל יום משיח יבוא - 'אחכה לו בכל יום שיבוא', בכל יום יכולה לבוא הישועה והגאולה, בכל יום מחדש! אבל איך באמת מחזיקים מעמד בזה? הכל בכח האחדות, וכמבואר בהמשך דברינו.

לעסוק בצדקה וחסד!

ולכן, אשרי הזוכה לעסוק בהפצה, וכאמור: מהי 'הפצה'? בזה כלול הכל, הן שהוא כותב, הן שהוא מדפיס, הן שזוכה למעשה ללכת ולהפיץ לאנשים, איזו 'צדקה וחסד' זו! זוהי הצדקה הכי גדולה שיש! זה יגיע למקומות כאלה שלא חלמת... הנה הפצת ספר, והנה הפכת בן אדם לגמרי - אותו, את כל המשפחה שלו, ואת כל הדורות שלו! זכית!

אז רבינו הוא זה שמלמד אותנו איך לחיות - שאפשר 'לחיות' בזה העולם 'חיים טובים' ממש! וזהו החיבור של 'בְּרֵאשִׁית - וַיְהִי', שתמיד יתחיל בימי חייו (ויחי) התחלה חדשה (בראשית), כי זה הדבר הראשון שתמיד מבלבל את האדם, שהיצר הרע אומר לו: 'אבל איפה הייתי עד עכשיו?'... ואדם מקבל חלישות הדעת מזה... הס"מ הוא מאד ערמומי, ואומר לאדם 'מה פתאום נזכרת עכשיו?'... וזה עלול להיות אצל לכל אחד - אצל ילד, אצל בחור, או אפילו יותר מבוגר [רבינו אומר שכשאדם עדיין צעיר - הוא עדיין שומע את הקול של הקריאה, בבחינת (תהלים קיט, קעו) "בִּקֶּשׁ עֲבָדְךָ כִּי מְצוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי" - 'אני עדיין שומע!'], והס"מ מגיע ומחליש את האדם - 'נזכרת עכשיו, ואיפה היית עד עכשיו?'... אבל זה טרייף-פסול! זו העצה של הס"מ! אדם צריך להיות חזק - 'אין לי שום עבר, אני נולדתי עכשיו!' "אֲנִי הַיּוֹם יִלְדָתֶיךָ" - זה המפתח של כל החיים! אני מתחיל תמיד מ"בראשית"!

- 'אני רוצה חלק בספר הזה!' והוא משתף פעולה, והרי הספר הזה הולך על כל העולם כולו - 'וְשָׁמְעוּ הוֹלֵךְ בְּכָל הַמְּדִינֹת'! אתה עוזרת להדפיס ספר - וזה הולך על כל העולם! ובפרט היום, בתוך דקות ספורות יכול להתקיים 'וְשָׁמְעוּ הוֹלֵךְ בְּכָל הַמְּדִינֹת'! אדם זוכה לעזור בהדפסת איזה ספר, ובשניות זה יכול להיות בכל העולם כולו! ואמנם לוקח קצת זמן עד שמדפיסים ומפיצים את זה, אבל בטכנולוגיה שיש היום - אם משתמשים עם זה בכשרות, הרי יכולים לזכות את כל העולם כולו - מסוף העולם ועד סופו! כל כדור העולם! בתוך שניות ספורות אדם יכול להגיע לכל קצוות תבל! הנה הוא חידש איזה חידוש, כתב איזה דיבור אמונה, ושולח את זה על פני כל העולם!

וזה מה שיהיה אצל משיח צדקנו, שמשיח צדקנו יבוא והוא יעשה תיקון לכל הטכנולוגיה הזאת, ואז יהיה "שידור חי" בכל הטכנולוגיה, ומשיח צדקנו יכריז: "חבר'ה, זהו! אנחנו מתחילים בריאה חדשה!"... וזה יהיה לכולם, הן אצל עם ישראל, והן להבדיל גם לגויים, ויתקיים "כִּי אֶזְ אֶהַפֵּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְאָתָם כְּלָם בְּשֵׁם ה'" (צפניה ג, ט), איך זה יתקיים? פעם זה היה חלום 'איך זה יהיה'... אבל היום זה פשוט מאד, משיח יעלה באיזה שידור על כל העולם, ויהיה פליאה גדולה - 'מה זה' וכו', אבל הוא יעשה מהפכה! ומה יעשו? יכניסו לימודי רבינו! יגידו את לימודי רבינו "למעשה" - מה אנחנו צריכים לעשות! איך אנחנו צריכים ללמוד תורה, להתפלל להקב"ה,

והפרשה הזאת - ויחי, נקראת: "ויחי" - חזק, ופרוש המילים כפשוטן: שאדם צריך לחיות חזק! שיהיה לו חיים חזקים! וכשמסיימים את הפרשה, מכריזים 'חֲזַק חֲזַק חֲזַק וְנִתְחַזַּק', שבמילים אלו בעצמן מרומז כל מה שדיברנו, שחוזרים ואומרים ג' פעמים "חֲזַק", למה דווקא ג' פעמים? כי זה עושה 'חֲזַקָה' אצל האדם [כמבואר בגמרא: ג' פעמים הוי חזקה"], והוא "החוט המשולש" האמור: שיהיה 'חֲזַק' בלימוד התורה, שיהיה 'חֲזַק' בתפילה, שיהיה 'חֲזַק' בגמילות חסדים, ואז: 'וְנִתְחַזַּק' - ביחד!

והטענות והמענות שיש תמיד! ואכן, זה הטבע של אדם - שנמשך לומר ביקורת וטענות וכו' אבל למה?! אתה לא מבין שאתה הורס לעצמך את החיים?! אם היית הולך תמיד בדרך חיובית - לחזק בני אדם, ובפרט בבית - לחזק את אשתך לחזק את הילדים, היה כל הבית פורח ומשגשג, היה משהו אחר לגמרי...

אבל על זה צריכים להיזהר מאד מהס"מ שמכניס באדם כל מיני מחשבות זרות, ובפרט כשנוגע להתקרבות לצדיקים - הוא מכניס כל מיני 'חוכמות' וכו', והוא מזלזל רח"ל, והוא לא מבין שהוא הורס לעצמו את החיים ה"י"...

אז התחלנו את השיחה בעניין של "מאיפה מקבלים את ה'חיים' האלו?" התשובה היא: מהצדיקים! "כִּי זֶה כָּל הָאָדָם" - הוא מכניס בנו את הלימודים האלו, איך שאדם יכול 'לחיות' באמת, ובלעדיו - אדם הוא אבוד ה"י"... הנה הוא קיבל איזו התעוררות והנה הוא התקרר, אבל כשאדם מקורב לצדיק - הוא תמיד מקבל עידוד חדש, הוא ממלא בכל פעם מחדש את ה'טנק של הדלק', ואדם כזה - יש לו חיים טובים, הן בעצמו, הן בבית שלו, הן במשפחה שלו, יהיו לו חיים טובים...

וזה בעצם כל עניינה של פרשת השבוע המתחילה בפסוק: "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יָמָיו יַעֲקֹב שְׁנַיִם חֲמִיּוֹן שִׁבְעַת שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאָת שָׁנָה"; התורה הקדושה - בפרשת

צועקים 'חֲזַק חֲזַק חֲזַק', אבל זה לא מספיק, אלא: 'וְנִתְחַזַּק' - ביחד! ואם אנחנו מתחזקים ביחד - זה ענין אחר לגמרי, אדם לא מרגיש שהוא מבודד - 'מה יהיה איתי... אני לבד'... לא ולא! ובפרט אם זו קהילה קדושה שזוכים אנשיה לחיות עם הלימודים האלו, ובלי שום פוליטיקה וכו' - לזרוק את כל השטויות האלו! רק להתקרב אל הקב"ה! אסור לאדם להתעסק בכל ענייני פוליטיקה - 'זה וזה שקר' וכו', אדם מתחיל לזלזל באחרים ה"י, לא משנה מי! זו נשמה מישראל! ולא מדברים שהוא מדבר נגד צדיקים ואנשים כשרים, שזה ה"י סכנה עצומה, אבל לא להתחיל בכלל! למה להגיד ביקורת על בני אדם?! בואו ניקח לעצמנו דרך חדשה - תמיד לראות את ה'חיובי'!

כמה אדם צריך את זה - בכל ענייניו, לחזק את עצמו, את הבית שלו, שיעשה כזאת קביעות - תפסיק כבר עם כל

במצרים וכו', אלא בכל יום ויום אנחנו מזכירים את זה בקריאת שמע בוקר וערב - יציאת מצרים.

כשאדם קורא קריאת שמע, הוא צריך לחשוב בזה מעט, ולכל הפחות בפסוק הראשון ובספוק האחרון: בפסוק הראשון "שמע ישראל" מכוון בפשטות: אמונה! הקב"ה הוא הכל, והכל אלקות! "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" - אין שום מציאות בלי הקב"ה! ובמה מסיימים את קריאת שמע? חכמינו הקדושים תיקנו לנו לומר פרשת 'ויאמר' - פרשת ציצית, שבה מסיימים: "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים", ובה אדם יכוון 'פשוטו כמשמעו': "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" - כל אחד ואחד מאיתנו יצא ממצרים! בכל יום - בכל לילה ובכל בוקר - אנחנו מזכירים את עצמנו "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" - "אתכם הוצאתי משם! וכי לא היית ב'מצרים'?" אתמול, שלשום, לפני שנה, לפני כמה שנים, לא היית ב'מצרים'?" אולי היית במקום יותר גרוע ממצרים... לא ידעת אפילו מה איתך, היית כמו ב'צינוק' ה", לא ידעת איך אפילו לזוז... וב"ה הכירו לך ופתחו לך את כל האזיקים שהיו לך, והתחלת לחיות!

וכי זה כ"כ קשה שאדם יתאר לעצמו

האחרונה של ספר בראשית - מגלה לנו: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" - איזה גילוי! גם בארץ מצרים יעקב אבינו היה חי חיים טובים!

יעקב אבינו הסתלק בארץ מצרים, ועל מה הוא ירד למצרים? כדי לגלות לנו לכל הדורות, שיש אפשרות שאדם אפילו שיהיה בארץ מצרים, נדמה לו שזה 'מיצר' - קשה לו... החיים שלו הם בבחינת "מן המצר קראתי יה", אבל יכול להגיע למושג כזה של 'שבע עשרה שנה' - המספר של 'שבע עשרה' הוא בגימטריא "טוב", שיעקב אבינו גילה לנו דרך כזאת שאם אדם זוכה לחיים אמיתיים, אזי אפילו שנדמה לו שהוא בארץ מצרים, יש דרך להפוך את כל הארץ מצרים! וכמו שהתורה סיימה את הפרשה הקודמת - פרשת ויגש: "וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד", ותיכף ומיד^[1] מתחילה פרשת ויחי: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" - זכו לחיים טובים גם במצרים!

וזו הכנה לקראת ימי השובבי"ם הקדושים המתחילים במוצאי שבת הקרוב, שזו התחלת הגאולה ממצרים, ואכן הארץ מצרים' הזה עובר על כל אחד ואחד, וכמו שהגמרא אומרת: 'חייב כל אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים'; זה דבר תמידי! זה לא סתם סיפור לפני אלפי שנים - שהיינו

ח. 'תיכף ומיד' דייקא, כי גם בספר תורה זה ברצף אחיד, כי פרשת ויחי היא פרשה סתומה, זאת אומרת שהיא כהמשך אחד לפרשת ויגש, ואין הפסק של רווח כמו בשאר פרשיות, וכשסיימנו את פרשת ויגש "וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד", ההמשך הוא מיד: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה"...

עשרה שנה האחרונים שלו היה במצרים, ובזה חזר למה שהתחיל כשהיה יוסף הצדיק צעיר לימים, וכמו שראינו בתחילת פרשת וישב, שכתוב: "אֵלֶּה תִּלְדוֹת יַעֲקֹב - יוֹסֵף", שיוסף הצדיק נולד, ויעקב אבינו לימד אותו הכל, וחיזק אותו וכו', אבל אח"כ היה עשרים ושנים שנה שהיתה הפרדה ביניהם, ולא ידעו אחד מהשני, והיה מאד מאד קשה, אבל עכשיו הקב"ה הראה את הדבר הזה בדיוק - שהנה אחר כל מה שעבר, זוכים אל ה'טוב'!

וכן הוא אצל האדם: הוא נולד ובא לזה העולם ממקום גבוה - מרום גבהי מרומים, הוא היה במקום יפה... למד את כל התורה כולה וכו', אבל הגיע לזה העולם - והתחילה ההפרדה הזאת, ומה העיקר? שיתקרב לצדיקים! שזה מה שיוסף הצדיק עשה - התקרב עוד הפעם ליעקב אבינו, ואף שהיתה ההפרדה, יעקב אבינו עכשיו בא, והוא מתחבר עוד הפעם עם הבן שלו!

זהו "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה", שיש אפשרות אפילו שאתה במצרים, יהיה 'שבע עשרה' - הכי "טוב"! אם אדם זוכה, יש אפשרות שמצד אחד הוא אמנם מרגיש ב"מצרים", אבל זה 'שבע עשרה' - הכי 'טוב'...

וזה החיים של עם ישראל, ובזה מסיימים את ספר בראשית, וזוה הלימוד של "הַאֲסֹפוֹ וְאֶגְיְדָה לָכֶם" - שיהיה באחדות אחד!

ואיך הסיום באמת של הפרשה?

מה זה 'מצרים'?... הוא יחכה עד ליל פסח, שאז הוא יושב עם כל המשפחה ועושה את ה'סדר', ואז אולי יספר "זכיתי להתקרב לרבינו"... אבל באמת זה דבר שהוא בכל יום!

זה מה שאומרים בכל ק"ש בוקר וערב: "אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"; ואם נשים לב, הרי הפסוק מגלה: "מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהֵיטֵב לָכֶם לְאֱלֹהֵיכֶם" - היינו דייקא בגלל שהיית "בארץ מצרים" - זה הביא אותך לזכות שיתקיים "להיות לכם לאלקים" - זכית לדביקות הקב"ה! כי ככה זה הולך: אם אדם הרגיש את החושך, והוא יודע היטב מה זה להיות רחוק ה", אזי הוא מרגיש מהם החיים האמיתיים...

אז הפרשה הקודמת סיימה: "וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ וַיִּרְבוּ מְאֹד", שהם זכו לזה במצרים, והכל בכח של יעקב אבינו ויוסף הצדיק - יחד עם יעקב אבינו! וכתוב בזוהר, שאם יוסף הצדיק לא היה יורד תחילה למצרים, ולא היה כובש את הדרך והמסלול, לא היה אפשר להחזיק שם מעמד! יוסף הצדיק הגיע למצרים, ואיך הוא הגיע? היו את כל הסיבות הלא-כל-כך נעימות, אבל כך הקב"ה סיכב! הקב"ה מסבב את הכל! ויוסף היה במצרים, ועמד בניסיון הגדול, והוא גילה לכולם אלקות - הוא נעשה "שני למלך", ועכשיו הוא מפרנס ומכלכל את כולם... את הכל הוא קיבל מיעקב אבינו!

ויעקב אבינו זכה בעצמו שבשבע-

מכניסים בנו את הלימודים האלה...

שהקב"ה יעזור לנו, שנזכה באמת להתחיל חיים חדשים לגמרי! כשאנחנו עושים סיום על ספר בתורה, זה אמנם סיום, אבל מיד מתחילים מחדש, וממשיכים! בשבת בבוקר נסיים בעז"ה את פרשת ויחי - ספר בראשית, וכבר במנחה קורין "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וכך תמיד אצל עם ישראל: קשור תחילתו לסופו! הסיום זה רק כדי להתחיל מחדש!

הקב"ה יעזור לנו שנתחיל חיים חדשים, חיים שמחים, חיים מתוקים, חיים ערבים, ונזכה בקרוב שבזכות הרצונות שלנו והכיסופים והמסירות נפש להתקרב לצדיקים, להפיץ את אור הצדיקים, נזכה שבקרוב יבוא משיח צדקנו ותהא הגאולה השלימה!

וְיָמַת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אוֹתוֹ וַיִּישָׂם בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם; כי בפרשת השבוע גם יוסף הצדיק הסתלק, ושמנו אותו בתוך הארון במצרים, ואז כולם צועקים: **חֲזַק חֲזַק חֲזַק וְנִתְחַזַּק!** והלימוד המונח בזה, שהנה אדם מרגיש ששמו אותו **בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם** - סגרו אותו בתוך הארון... ואף זרקו אותו בתוך הנילוס - בתוך הים... אבל צועקים **חֲזַק חֲזַק חֲזַק וְנִתְחַזַּק!** אל תתייאש! תתחיל **וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** - תתחיל חיים חדשים! תמצא את השם שלך בתורה, בעבודת ה' - בתפילה, ובגמילות חסדים, אל תתייאש משום דבר שבעולם!

זה העניין הזה של **בְּרֵאשִׁית - וַיַּחֲוֶי**, שתתחיל לחיות מחדש! תרגיש שאתה זכית עכשיו להיוולד מחדש! וכל זה אם אתה זוכה להיות מקורב לצדיקים, שהם